

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ

Серія «Наука»

**ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В РАМКАХ
КОНЦЕПЦІЇ «НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ
(LIFE LONG LEARNING)»: НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

**TRAINING SPECIALISTS OF PHARMACY IN CONCEPT
«LIFE LONG LEARNING»: SCIENCE, EDUCATION, PRACTICE**

МАТЕРІАЛИ
І НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

(16-17 травня 2017 року, м. Харків)

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ
№ 624 від 30.09.2016 р.*

Харків
НФаУ
2017

Редакційна колегія: проф. В. М. Толочко (голова), проф. О. Ф. Пімінов (співголова), ст. викл. В. Ю. Адонкіна (відповідальний секретар), ст. викл. Т. О. Артюх, доц. О. М. Должнікова, доц. М. В. Зарічкова, доц. Т. Ф. Музика, доц. М. В. Чешева

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 624 від 30.09.2016 р.

Підготовка спеціалістів фармації в рамках концепції «Навчання протягом життя (Life Long Learning)»: наука, освіта, практика / **Training Specialists Of Pharmacy In Concept «Life Long Learning»: Science, Education, Practice:** матеріали І наук.-практ. інтернет-конференції з міжнар. участю (16-17 трав. 2017 р., м. Харків) / ред. кол. : В. М. Толочко та ін. – Х. : НФаУ, 2017. – 290 с. – (Серія «Наука»).

Збірник містить матеріали інтернет-конференції, в яких розглянуті науково-теоретичні і практичні питання: особливості підвищення кваліфікації спеціалістів фармації, застосування сучасних технологій навчання та підвищення професійних компетенцій на прикладі європейського досвіду, застосування концепції «Навчання протягом життя (Life Long Learning)» у системі навчання спеціалістів фармації, викладання дисциплін у системі післядипломної освіти України і за кордоном.

Видання призначено для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників.

Матеріали відповідають змісту та мові наданих оригіналів.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 615.1:378:001

© Толочко В. М., Пімінов О. Ф.,
Адонкіна В. Ю., Артюх Т. О.,
Должнікова О. М., Зарічкова М. В.,
Музика Т. Ф., Чешева М. В., 2017
© НФаУ, 2017

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧАМИ СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Шульга Л.І., Лукієнко О.В.

Кафедра загальної фармації та безпеки ліків
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету
м. Харків, Україна
farmtex@nuph.edu.ua

Вступ. Післядипломна освіта в сучасних умовах діяльності фармацевтичного сектору галузі «Охорона здоров'я» зазнає інноваційних перетворень і стає компетентісно орієнтованою. Кожного разу при оновленні навчальних планів і програм збільшується час, який відводиться на самостійну роботу (СР) слухача. Це відповідає сучасним тенденціям освіти в цілому і післядипломної, зокрема, і тому завдання кафедри, що полягають в організації освітнього процесу в даній формі, набувають нових обрисів.

Структурування, тривалість, наповнення самостійної діяльності може проводитися власними силами слухача, коли мова йде про самоосвіту за межами навчання на курсах підвищення кваліфікації. Тоді як вибудовування СР згідно запланованих у програмі часу й структурних програмних одиниць є безумовною необхідністю, яку має забезпечити кафедра. А одним з основних засобів у даному аспекті залишаються навчально-методичні матеріали (НММ).

На сьогодні колективом кафедри загальної фармації та безпеки ліків підготовлено та впроваджено у навчальний процес чималу базу НММ, серед яких – підручники, монографії, навчальні посібники, методичні рекомендації та ін. Видання переглядаються та оновлюються, також створюються нові. Наразі, запланована і проводиться робота зі створення методичних рекомендацій до виконання самостійної роботи провізорів-інтернів і слухачів циклів підвищення кваліфікації з низки тематик.

Мета дослідження. Метою нашої роботи стало визначення концептуальних підходів до розробки НММ, зокрема, проектування методичних рекомендацій (МР), для використання слухачами системи післядипломної освіти при виконанні СР.

Методи дослідження. При виконанні роботи нами було задіяно методи аналізу, систематизації та узагальнення.

Результати дослідження. Робота з розробки МР передбачає кілька етапів, до яких можна віднести: проектування видання, його конструювання та змістове наповнення, оформлення згідно вимог до НММ, а також редагування.

На нашу думку, саме ретельне проектування видання має забезпечити ефективність та якість процесу створення видання. Проектування (планування) МР базувалось на традиційних підходах до створення класичних МР до СР, серед яких: вибір структурної одиниці програми, для якої призначене видання; визначення форми організації навчального процесу, для якої розробляється видання; вибір виду НММ; визначення плану (структури) видання; визначення концепції та обсягів змістового наповнення кожної частини видання.

Навчальний процес додипломної та післядипломної освіт має певні відмінні особливості, які мають бути враховані при проектуванні НММ.

Наприклад, у додипломній освіті навчальну дисципліну поділено на змістовні модулі, які складаються з тем, що вивчаються за певним переліком питань. Тобто змістове структурування відбувається аналітично (так би мовити, за нисхідною), коли питання формулюються на допомогу для розкриття теми.

У післядипломному навчанні зміст навчального процесу визначається на підставі потреб практичної фармації. Тому структурування освітнього процесу базується, навпаки, на окресленні спочатку кола актуальних питань, які вимагають освітлення. За умов семантичного компонування ці питання, за висхідною, синтезуються у тематики, які об'єднуються у розділи, а останні, в свою чергу, формують певний курс («Фармацевтична технологія», «Клінічна фармація», «Фармакогнозія» та ін.). Враховуючи зазначене вище, в системі підвищення кваліфікації доцільним є поєднання кола питань терміном «тематика».

Крім того, назви тем, які вивчаються під час навчання у виші, є, так би мовити, сталими, бо визначають структуру навчальної дисципліни. В післядипломному ж навчанні структурні одиниці навчальних програм мають бути рухливими та придатними до змін, бо самі питання, з яких вони складаються, постійно переглядаються як за обсягом, так і за змістом.

Таким чином, питання тематики частково чи повністю можуть освітлюватися в межах одного розділу або теми чи елемента (що безпосередньо присвячені тематиці) на семінарських або практичних заняттях, при виконанні СР. Вони також можуть бути своєчасними при вивченні інших структурних одиниць програм, що розкривають інші тематики. Тобто цілком очевидною стає тематична інтеграція у будь-які елементи, теми, розділи (в межах одного курсу) або, навіть, в інші курси чи програми інших циклів.

Саме означене було нами враховано, коли при проектуванні постало питання вибору структурної одиниці програми, для якої призначене видання: НММ мають бути присвячені певній тематиці, а не дисципліні, темі чи елементу.

На підставі вищенаведеного, колектив кафедри визначився з тематикою, для опанування якої запланована розробка МР - тематика «М'які лікарські засоби» курсу «Фармацевтична технологія». Наприклад, при навчанні на інтернатурі зі спеціальності «Загальна фармація» питання даної тематики розглядаються в таких темах, як «Актуальні питання створення та застосування м'яких лікарських засобів та пластирів трансдермальних», «Лікарські засоби для вагінального та ректального застосування, палички на сучасному фармацевтичному ринку» розділу «Вимоги ДФУ до лікарських засобів. Медико-біологічні та фармацевтичні аспекти ліків»; або під час опанування елемента «Фармацевтичні, медичні, біологічні фактори, що впливають на біодоступність ліків».

Висновки. В роботі зі створення МР до виконання СР з тематики «М'які лікарські засоби» курсу «Фармацевтична технологія» враховано принципові відмінності систем додипломної та післядипломної освіт, зокрема тематичну інтеграцію структурних одиниць навчальних програм. Наразі викладачі кафедри продовжують проектування *методичних рекомендацій з тематики «М'які лікарські засоби» курсу «Фармацевтична технологія»*, що дозволить оптимізувати роботу над виданням.

Перелік літератури

1. Луньова Г. Г. Організація самостійної роботи слухачів під час навчання на прикладі теми «Гостра постгеморагічна анемія» / Г. Г. Луньова, Т. Т. Федорова, Є. О. Кривенко та ін. // В кн.: «Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П.Л. Шупика». – Київ. – 2016. – Т. 1. - С. 597-602.